

Undersøkelse for storfetuberkulose hos hjort i Suldal, Vindafjord og Tysvær 2026

Storfetuberkulose var tidligere utbredt hos kyr og medførte alvorlig og kronisk sykdom både hos dyr og mennesker, men ble utryddet på sekstitallet. Siden da har de bare vært et fåtall utbrudd. Påvisningen av storfetuberkulose hos melkekyr i Suldal i 2022 var første funn hos dyr i Norge siden åttitallet. Mattilsynet har bedt Veterinærinstituttet om å undersøke om det kan finnes tuberkulose hos villlevende hjort i kommunene Tysvær, Vindafjord og Suldal. Hjorten kan tenkes å ha blitt smittet fra besetningen som hadde tuberkulose i 2022, eller det kan tenkes at tuberkulose har sirkulert blant hjort i området helt siden utbrudd på åttitallet.

Jegere som jakter hjort i Tysvær, Vindafjord og Suldal bes derfor om å

1. være oppmerksomme på eventuelle funn på hjorteslakt som kan indikere at hjorten har tuberkulose, dvs. lyse knuter med lyst, osteaktig innhold i/på lungene, lymfeknutene i svelget eller i tilknytning til andre lymfeknuter, fordøyelseskanalen eller nyrene. Ved slike funn må jegeren kontakte Mattilsynet på tlf. 22 40 00 00.
2. sende inn prøver av normale svelglymfeknuter fra **hjort over 2 år** til undersøkelse.

Prøvepakker:

Det vil på forespørsel bli sendt ut/delt ut prøvepakker til villige hjortejegere og kommunene. En slik prøvepakke inneholder

- prøveglass
- engangshansker
- lynlåspose til å legge prøveglasset oppi
- konvolutt
- merkelapp

Ved hjelp av denne QR-koden kan du få skrevet ut adresselapp på Posten:

I Suldal vil CWD-prøvene bli brukt også til undersøkelse for tuberkulose, og det trengs ikke ekstra prøver.

Slik tar du lymfeknuteprøver:

1. Fyll ut informasjonen på merkelappen.
2. Lim lappen (med utfylt informasjon) på glasset og skru av lokket.
3. Skill hodet til hjorten fra kroppen. Kutt mellom kraniet og øverste nakkevirvel.
4. Legg hodet slik at kjeven til dyret vender opp.
5. På hver side av luftrøret ligger de indre halspulsårene. Disse ligger over en muskel og sees tydeligst når luftrøret strekkes opp. På oversiden av denne muskelen og ganske nær svelget ligger også svelglymfeknutene.
6. Bruk fingrene for å kjenne etter lymfeknutene. De kjennes som en fast, rund kule på hver side. Bruk en kniv og skjær dem løs.
7. Legg lymfeknutene i glasset uten å berøre utsiden av det.
8. Putt glasset i posen etter at du har vasket fingrene/tatt av deg hansker.
9. Send prøven i posten så fort du har anledning. Oppbevar den i kjøleskap om det går litt tid før den blir sendt.

Her finner du en instruksjonsvideo:

Prøvesvar:

Om et dyr tester positivt for storfetuberkulose vil den som har sendt inn prøvene bli kontaktet direkte. Prøveresultatene vil ellers formidles via Veterinærinstituttets nettsider og kommunene. Om prøven er positiv (uten at en har observert lyse knuter som beskrevet) innebærer dette at det finnes DNA fra tuberkulose-bakterier i lymfeknutevevet. Dette medfører ikke noen vesentlig smittefare for den som spiser kjøtt fra dyret.

Mer informasjon finnes på www.vetinst.no.

Kontakt: Bjørnar Ytrehus, tlf. 97641431, bjornar.ytrehus@vetinst.no for bestilling av prøvesett eller spørsmål.